

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 71 0 P 229790 21 Rev
Banjaluka, 06.10.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice S.Lj. iz B., koju zastupa Zajednička advokatska kancelarija D.S. i A.Č. iz B., protiv tuženih B.V. iz T.-L., koga zastupa Zajednička advokatska kancelarija L.R. i M.B. iz B. i Z.V. iz T.-L., radi utvrđenja, odlučujući o reviziji tužiteljice protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 229790 21 Gž od 11.05.2021. godine, na sjednici održanoj dana 06.10.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Zahtjev tuženog V.B. za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 229790 15 P od 26.10.2020. godine odbijen je u cijelosti tužbeni zahtjev tužiteljice kojim traži:

-da se opozove poklon koji je tužiteljica učinila tuženom V.B., ustupanjem nasljednog dijela u korist tuženog V.B. u ostavinskom postupku koji je vođen pred Osnovnim sudom u Banjaluci, poslovni broj: O-...;

-da se utvrdi da je tužiteljica po osnovu nasljeđa stekla:

1. pravo svojine sa $\frac{1}{2}$ dijela na nekretninama, zemljištu i zgradi i to: k.č. broj 1112/1 Okućnica dvorište, površine 245 m², k.č. broj 1112/1, broj zgrade 1 Okućnica Stambeno poslovna zgrada, površine 112 m², k.č. broj 1112/1, broj zgrade 2 Okućnica Pomoćna zgrada, površine 11 m², k.č. broj 1112/1, broj zgrade 3 Okućnica Pomoćna zgrada, površine 12 m², a koje nekretnine su upisane u List nepokretnosti broj 2201/7 k.o. T.;

2. pravo svojine sa $\frac{1}{2}$ dijela na nekretninama i zgradi i to: k.č. broj 1112/3, broj poduloška 2, Poslovni prostor u privredi, površine 87 m², a koje nekretnine su upisane u List nepokretnosti broj 279/4 k.o. T.;

3. pravo svojine i korišćenja sa $\frac{1}{4}$ dijela na nekretninama, zemljištu i zgradi i to: k.č. broj 1112/3, broj zgrade 1, Okućnica Stambeno poslovna zgrada, površine 111 m², k.č. broj

1112/3, broj poduloška 1, Stambeno poslovna zgrada, površine 111 m², a koje nekretnine su upisane u List nepokretnosti broj 279/4 k.o. T.;

-da se obavežu tuženi da trpe i priznaju da se kod Uprave Područna jedinica L. na osnovu te presude tužiteljica uknjiži u skladu sa stavom I izreke presude;

-da se obavežu tuženi da tužiteljici predaju u suposjed nekretnine označene u stavu I izreke te presude, a najkasnije u roku od 30 dana od dana presuđenja, pod prijetnjom izvršenja

-da se obavežu tuženi da tužiteljici naknade troškove parničnog postupka, sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja, pa do isplate, a sve u roku od 30 dana, pod prijetnjom izvršenja.

Obavezana je tužiteljica da tuženom V.B. naknadi troškove postupka u iznosu od 8.950,50 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate, u roku od 30 dana, pod prijetnjom izvršenja, a u preostalom dijelu zahtjev tuženog V.B. za naknadu troškova postupka, koji predstavlja razliku između traženog i dosuđenog iznosa, je odbijen.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 229790 21 Gž od 11.05.2021. godine, žalba tužiteljice je odbijena i presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 229790 15 P od 26.10.2020. godine, potvrđena.

Odbijen je zahtjev tužiteljice za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 1.237,55 KM.

Odbijen je zahtjev tuženog V.B. za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu u iznosu od 1.316,25 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužiteljica, iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tuženi V.B. (dalje: prvotuženi) predlaže da se revizija odbije.

Tuženi V.Z. (dalje: drugotuženi) nije podnio odgovor na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužiteljice za opoziv poklona koji je učinila tuženom V.B. ustupanjem svog nasljednog dijela u njegovu korist u ostavinskom postupku, zahtjev da se utvrdi da je po osnovu nasljeđa stekla nekretnine sa katastarsko knjižnim podacima kao u izreci prvostepene presude, da se obavežu tuženi da trpe i priznaju da se tužiteljica na osnovu presude na predmetnim nekretninama uknjiži kod Uprave Područna jedinica L., da se obavežu tuženi da tužiteljici predaju u suposjed predmetne nekretnine, te zahtjev za naknadu troškova postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da je otac parničnik stranaka umrli V.G. sačinio sudski testament dana 16.12.1985. godine kojim je za života raspolažao svojom imovinom na način da je istu imovinu rasporedio svojim nasljednicima među kojima su između ostalih i tužiteljica, te prvotuženi, opisno određujući u testamentu dijelove svoje imovine koju im ostavlja u nasljeđe, a koji se odnose

na kuću, okućnicu u k.o. T. i šumu u k.o. Š.; da je, između ostalog, u testamentu navedeno da V.G. ostavlja tužiteljici (kćerki), prvotuženom (sinu) i D.V. (sinu) poslovne prostorije u prizemlju postojeće stambeno-poslovne zgrade, aneks izgrađenog poslovnog objekta veličine 10x8,40 m i soba 4x3 m koja se nalazi više dograđene prostorije, kao i pola sušane do sobe veličine 2x2 m, parkiralište ispred poslovno-stambene zgrade osim prilaza za stepenice širine 2x2 m sa glavnog puta; da je testament proglašen dana 01.03.1993. godine i da ga niko od nasljednika nije osporio; da su na ročištu za raspravljanje zaostavštine testamentarni nasljednici tužiteljica i D.V. dali izjavu da svoje nasljedne dijelove, na kojima su proglašeni testamentarnim nasljednicima ustupaju testamentarnom nasljedniku - prvotuženom, nakon čega je doneseno rješenje o nasljeđivanju i fizičkoj diobi svih nekretnina Osnovnog suda u Banjaluci broj: O-... od 02.11.2001. godine, kojim je okončan ostavinski postupak.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud zaključuje da je izjava tužiteljice kojom svoj dio testamentarnog nasljeđa ustupila prvotuženom neopoziva u smislu člana 139. Zakona o nasljeđivanju ("Službeni list BiH" broj: 7/80 i 15/80, dalje: ZN) i da se ne radi o poklonu, da tužiteljica nije u prekluzivnom roku od jedne godine, računajući od dana saznanja za prijetnju, prevaru ili zabludu, a najkasnije u roku od tri godine od davanja nasljedne izjave, propisanom odredbom člana 117. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj: 29/78, 39/85, 45/86, 57/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04, dalje: ZOO), zahtijevala poništaj nasljedne izjave, tako da je prvotuženi savjestan posjednik i vlasnik spornih nekretnina od 11.04.2001. godine, kada je tužiteljica dala nasljednu izjavu o ustupanju nasljeđa, koje vlasništvo je stekao na osnovu pravosnažnog rješenja o nasljeđivanju broj: O-... od 2.11.2001. godine, te je odbio tužbeni zahtjev i sudio kao u izreci prvostepene presude.

Drugostepeni sud je prihvatio pravilnim zaključke prvostepenog suda, te je žalbu tužiteljice odbio i prvostepenu presudu potvrdio, temeljem odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP).

Navodima revizije ne dovodi se u pitanje pravilnost odluka nižestepениh sudova.

Nije sporno da je otac parničnih stranaka V.G. sačinio sudski testament dana 16.12.1985. godine kojim je za života raspolagao svojom imovinom na način da je istu imovinu rasporedio svojim nasljednicima, među kojima su između ostalih i tužiteljica, te prvotuženi, opisno određujući u testamentu dijelove svoje imovine koju im ostavlja u nasljeđe, a koji se odnose na kuću, okućnicu u k.o. T. i šumu u k.o. Š.

U testamentu je, između ostalog, navedeno da V.G. ostavlja tužiteljici (kćerki), prvotuženom (sinu) i D.V. (sinu) poslovne prostorije u prizemlju postojeće stambeno-poslovne zgrade, aneks izgrađenog poslovnog objekta veličine 10x8,40 m i soba 4x3 m koja se nalazi više dograđene prostorije, kao i pola sušane do sobe veličine 2x2 m, parkiralište ispred poslovno-stambene zgrade osim prilaza za stepenice širine 2x2 m sa glavnog puta. Testament je proglašen dana 01.03.1993. godine i niko od nasljednika ga nije osporio.

Nije sporno ni to da su na ročištu za raspravljanje zaostavštine testamentarni nasljednici tužiteljica i D.V. dali izjavu da svoje nasljedne dijelove, na kojima su proglašeni testamentarnim nasljednicima ustupaju testamentarnom nasljedniku - prvotuženom, nakon čega

je doneseno rješenje o nasljeđivanju i fizičkoj diobi svih nekretnina Osnovnog suda u Banjaluci broj: O-... od 02.11.2001. godine, kojim je okončan ostavinski postupak.

U činjeničnim navodima tužbe i u toku postupka tužiteljica tvrdi da je svojom izjavom u ostavinskom postupku kojom se primila naslijeđa, a zatim svoj dio ustupila prvotuženom, ona učinila poklon prvotuženom, te da je razlog što je svoj nasljedni dio ustupila prvotuženom bio iskrena sestrinska ljubav prema bratu, kao i usmeni dogovor tužiteljice i prvotuženog da će prvotuženi pružiti svu pomoć njoj i njenoj djeci (kćerki kupiti stan, otvoriti frizerski salon, sinu dati taj isti poslovni prostor za obavljanje djelatnosti i kupiti kamion), ali da prvotuženi nije ispunio svoje obećanje, tako da je ona svoju izjavu o ustupanju naslijeđenog dijela dala u zabludi i da je prevarena ponašanjem prvotuženog, jer je ona smatrala da će joj prvotuženi prije svega novčano pomagati, da će njenoj djeci riješiti njihove egzistencijalne probleme, a da je nakon nekoliko godina prekinuo svaki kontakt, da je nakon ostavinskog postupka stalno molila brata za pomoć jer je došla u oskudicu i neimaštinu, da je prvotuženi odbijao svaku pomoć, da su joj djeca nezaposlena, a da prvotuženi uživa i stiže korist iz nekretnina koje mu je poklonila, da se prvotuženi prema njoj grubo i nedolično ponašao, kao i prema njenoj djeci, da je iskazao neblagodarnost svjesnom povredom ličnosti poklonodavca.

Tužiteljica tokom cijelog postupka tvrdi da je njena izjava data u zabludi i da je ustupanjem svog nasljednog dijela i prihvatom ustupljenog dijela prvotuženom učinila poklon, te da ta njena izjava nije jednostrani pravni posao.

Nasljeđivanje je univerzalna sukcesija koja se dešava prema pravilima sadržanim u ZN, prema kojima nasljednik stupa u sva prava i obaveze ostavioca u času njegove smrti, te postaje subjektom ostavine.

Odredbom člana 137. stav 1. ZN, koji se u konkretnom slučaju primjenjuje shodno odredbi člana 171. stav 1. Zakona o nasljeđivanju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/09, 55/09, 91/16 i 82/19), bilo je propisano da odricanje od naslijeđa ne može biti djelimično ni pod uslovom. Odricanje u korist određenog nasljednika ne smatra se kao odricanje od naslijeđa. Ovakvo odricanje se smatra kao izjava o ustupanju svog nasljednog dijela (stav 2.).

Kada se nasljednik odrekne naslijeđa u korist određenog nasljednika takva izjava uvijek sadrži u sebi izjavu o primanju naslijeđa i o ustupanju onoga što se nasljeđuje drugom nasljedniku, o kojoj drugi nasljednik treba da se izjasni da li prima naslijeđe koje mu se ustupa.

Nasljednička izjava kojom se nasljednik prihvata naslijeđa i ustupa ga drugom (drugim) nasljedniku je jednostrana izjava volje, kao što je jednostrana izjava volje i izjava drugog nasljednika da li prima naslijeđe koje mu se ustupa.

ZN je predviđeno da nasljednička izjava kojom se nasljednik prihvata naslijeđa i ustupa ga drugom nasljedniku izaziva pravno dejstvo tek kada drugi nasljednik izjavi da to prihvata. Tek tada će rješenjem o nasljeđivanju biti konstatovano ko su nasljednici i koliki je njihov nasljedni dio u određenoj imovini.

Odredbom člana 139. stav 1. ZN, propisano je da se izjava o odricanju od nasljedstva ili o primanju nasljedstva ne može opozvati, a stavom 3. istog člana da nasljednik može tražiti

poništenje izjave iz stava 1. toga člana, ako je ona izazvana prinudom ili prijetnjom ili je data uslijed prevare ili u zabludi (stav 3.).

Zabrana opozivanja nasljedničke izjave, bez obzira da li se radi o primanju ili odricanju od nasljeđa, proizlazi iz potrebe sigurnosti pravnih odnosa. Nasljedničkom izjavom nasljednik otklanja svaku sumnju u pogledu svog svojstva nasljednika.

Ukoliko nasljednik smatra da je nasljednička izjava data pod prijetnjom, prinudom, uslijed prevare ili zablude, može tražiti da se ona poništi. O poništenju nasljedničke izjave mora se donijeti odluka, jer nasljednik koji je želi izmijeniti mora prethodno tražiti poništaj te izjave.

Revizijom tužiteljice ne dovodi se u pitanje pravilnost zaključa nižestepenih sudova da u konkretnom slučaju između tužiteljice i prvotuzenog nije zaključen ugovor o poklonu, niti je tužiteljica dokazala da je ustupanjem svog nasljednog dijela prvotuzenom učinila poklon, uz dogovor i obećanje protivčinidbe.

Pravni odnos između tužiteljice i prvotuzenog zasnovan je na osnovu zakona - ZN, u ostavinskom postupku, u kome je shodno odredbi člana 137. stav 2. ZN tužiteljica dala izjavu da svoj nasljedni dio ustupa prvotuzenom, koji je kako proizlazi to prihvatio, što je rezultiralo donošenjem rješenja o nasljeđivanju, temeljem kojeg je prvotuzeni stekao pravo na nasljedni dio tužiteljice.

Za razliku od toga, zaključenjem ugovora o poklonu zasniva se obligacionopravni odnos između poklonodavca i poklonoprimca, ugovorom kojim se jedna strana dobrovoljno obavezuje da će drugoj ugovornoj strani besplatno prenijeti pravo svojine određene stvari ili određenog prava, a druga strana na to pristaje odnosno to prima.

Stvarnopravno dejstvo ugovora o poklonu ogleda se u tome što je isti pravni osnov za sticanje prava svojine na poklonjenoj stvari, dok je u konkretnom slučaju prvotuzeni pravo svojine stekao po osnovu pravosnažnog rješenja o nasljeđivanju.

Mada onaj nasljednik u čiju korist je data izjava da mu drugi nasljednik ustupa svoj nasljedni dio, koji ovaj prihvata, dobija u svojinu određenu imovinu, ovakav prenos nasljeđenih stvari i prava vrši na način propisan ZN, pa se ne može izjednačiti sa ugovorom o poklonu, kojim se određenom licu čini poklon.

Zbog toga nasljednik koji je dao izjavu o ustupanju svog nasljednog dijela, može samo saglasno odredbi člana 139. stav 3. ZN tražiti poništenje svoje izjave za koju tvrdi da data u zabludi, a koja je dovela do prihvata nasljeđa, i to u prekluzivnim rokovima iz člana 117. ZOO, a ne tražiti opoziv poklona, što se primjenjuje kada je u pitanju obligacionopravni odnos nastao između poklonodavca i poklonoprimca na osnovu ugovora.

Prema izloženom, ni ostali revizioni navodi tužiteljice, kojima se prigovara pravilnosti primjene odredaba parničnog postupka i materijalnog prava, nisu osnovani, slijedom čega je odlučeno kao u izreci, na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Zahtjev prvotuzhenog za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.316,25 KM je odbijen na osnovu odredbe člana 397. stav 1. ZPP, u vezi sa članom 387. stav 1. istog zakona, obzirom da ovi troškovi nisu bili nužni za vođenje parnice, niti od značaja za zaštitu prava prvotuzhenog u postupku po ovom pravnom lijeku.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić